

Lovforslag nr. L 19. Fremsat den 8. oktober 2003 af videnskabsministeren (Helge Sander)

Forslag

til

Lov om sektorforskningsinstitutioner

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven gælder for statsinstitutioner, der har forskning som et hovedformål, jf. dog stk. 2. Loven gælder ikke for institutioner under Kulturministeriet eller for universiteterne.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling bekendtgør efter aftale med vedkommende minister, hvilke institutioner der er omfattet af denne lov.

Stk. 3. Vedkommende minister hører inden oprettelse af en ny institution eller nedlæggelse af en eksisterende institution Det Strategiske Forskningsråd, om der af forskningsfaglige grunde er behov for institutionen.

Sektorforskningsinstitutioners formål

§ 2. En sektorforskningsinstitution har til formål at

- 1) drive forskning indtil højeste internationale niveau,
- 2) udføre myndighedsopgaver,
- 3) udføre udviklingsarbejde med et klart samfundsmæssigt sigte,
- 4) formidle, herunder varetage viden- og teknologioverførsel af egen forskning til relevante offentlige og private interessenter,
- 5) rådgive inden for institutionens kerneområder og
- 6) udføre driftsopgaver i forbindelse med de nævnte opgaver.

Stk. 2. En sektorforskningsinstitution udfører sin forskning inden for sit formål uafhængigt af vedkommende minister og skal værne om videnskabetikken.

Styrelsesbestemmelser

§ 3. Institutionens forhold reguleres i en vedtægt. Vedtægten fastlægger bl.a. institutionens navn, formål, kerneområder og bestyrelsens sammensætning.

Stk. 2. Bestyrelsen udarbejder institutionens vedtægt og ændringer heri, som godkendes af vedkommende minister efter høring af Det Strategiske Forskningsråd, for så vidt angår institutionens forskningsområde.

Stk. 3. Vedkommende minister kan, når særlige forhold taler herfor, bekendtgøre vedtægten.

§ 4. En sektorforskningsinstitution ledes af en bestyrelse, der fastsætter de generelle retningslinjer for institutionens organisation, langsigtede virksomhed og udvikling. Bestyrelsen skal forvalte institutionens midler sådan, at de bliver til størst mulig gavn for institutionens formål.

Stk. 2. Bestyrelsen godkender institutionens budget, herunder fordeling af de samlede ressourcer og principper for ressourcernes anvendelse inden for de rammer, som vedkommende minister har fastlagt, og underskriver regnskabet.

Stk. 3. Bestyrelsen skal sikre kvaliteten af den udførte forskning på institutionen.

Stk. 4. Bestyrelsen indgår resultatkontrakt med vedkommende minister.

Stk. 5. Bestyrelsens formand og medlemmer udpeges af vedkommende minister. Formanden og bestyrelsens medlemmer udpeges i deres personlige egenskab, skal komme udefra, jf. dog stk. 8, og være uafhængige af ministeren.

Stk. 6. Formanden skal have erfaring med ledelse fra offentlige eller private virksomheder og have indsigt i forskning.

Stk. 7. Mindst en fjerdedel af bestyrelsesmedlemmerne, som kommer udefra, skal være anerkendte forskere, jf. lov om forskningsrådgivning. Disse udpeges efter indstilling fra Det Strategiske Forskningsråd.

Stk. 8. Et eller to medlemmer af bestyrelsen vælges af og blandt medarbejderne på institutionen. De nærmere regler om valget og antallet af medarbejdervalgte repræsentanter i bestyrelsen fastsættes i vedtægten.

Stk. 9. Bestyrelses medlemmer skal tilsammen bidrage til at fremme institutionens strategiske virke inden for dens kerneområder med deres erfaring og indsigt i forskning, videnudvikling, formidling, rådgivning, myndigheds- og driftsopgaver.

Stk. 10. Tilforordnede fra vedkommende ministerium kan deltage i bestyrelsens møder uden stemmeret.

§ 5. Sektorforskningsinstitutionens daglige ledelse og personaleledelse varetages af en direktør.

Stk. 2. Vedkommende minister ansætter og afskediger direktøren efter indstilling fra bestyrelsen. Bestyrelsen ansætter og afskediger den øvrige øverste ledelse efter indstilling fra direktionen. Hvis der er tale om tjenestemænd, afgiver den indstilling herom til vedkommende minister.

Stk. 3. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte regler om ansættelse af videnskabelige medarbejdere.

Opgaver

§ 6. Resultatkontrakten fastlægger, hvilke forsknings-, udviklings-, formidlings-, rådgivnings-, myndigheds- og driftsopgaver der skal udføres.

§ 7. Sektorforskningsinstitutionen kan modtage tilskud fra andre ministerier.

Stk. 2. Sektorforskningsinstitutionen kan modtage tilskud og gaver fra anden side end bevillingslovene.

Stk. 3. Sektorforskningsinstitutionen kan drive indtægtsdækket virksomhed og tilskudsfinansierede aktiviteter.

§ 8. Sektorforskningsinstitutionen deltager i uddannelsen af forskere inden for sine kerneområder.

Stk. 2. Sektorforskningsinstitutionen er på de områder, hvor institutionen besidder en særlig viden, forpligtet til at deltage i uddannelsesaktiviteter, der ikke er omfattet af stk. 1, på uddannelser, som er omfattet af universitsloven.

Stk. 3. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte nærmere regler om sektorforskningsinstitutioners deltagelse i uddannelsesaktiviteter efter stk. 1 og 2.

§ 9. Sektorforskningsinstitutionen skal offentliggøre sine forskningsresultater. Særlige hensyn, herunder samfundsmæssige hensyn og hensyn til virksomheders muligheder for at udnytte forskningsresultater, kan dog begrunde fravigelser fra denne bestemmelse.

§ 10. Sektorforskningsinstitutionens forsknings- og formidlingsopgaver skal evalueres af evalueringspaneler, der er uafhængige både af institutionen og vedkommende minister. Evalueringerne skal normalt finde sted hvert fjerde år. Vedkommende minister kan vælge at lade øvrige opgaver evaluere.

Stk. 2. De udarbejdede evalueringer forelægges for Det Strategiske Forskningsråd til udtalelse, for så vidt angår forskningen.

Stk. 3. Vedkommende minister skal i et samarbejde med institutionens bestyrelse sikre en samlet opfølgning på den enkelte evaluering, således at institutionen til stadighed lever op til lovens krav.

Stk. 4. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling fastsætter regler om evalueringer.

Forskellige bestemmelser

§ 11. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter indstilling fra Det Strategiske Forskningsråd godkende, at en selvejende institution, som overvejende finansieres med offentlige midler, kan anvende betegnelsen sektorforskningsinstitution, hvis institutionens hovedformål er forskning, og institutionen forpligter sig til at følge § 4, stk. 7, § 5, stk. 3, § 9 og §10 og de regler, der er fastsat i medfør heraf.

§ 12. Vedkommende minister kan efter drøftelse med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling godkende undtagelser fra lovens le-

delsesbestemmelser og fastsætte særlige regler som led i et organisatorisk samarbejde

- 1) mellem sektorforskningsinstitutioner eller
- 2) mellem sektorforskningsinstitutioner og uddannelses- eller forskningsinstitutioner.

§ 13. Vedkommende minister kan beslutte, at klager over en sektorforskningsinstitutionens afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren.

Ikrafttræden m.v.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. januar 2005.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov om nr. 1076 af 20. december 1995 om sektorforskningsinstitutioner.

Stk. 3. § 3, § 4, § 5, stk. 1 og 2, § 6 og § 8, stk. 2 og 3 gælder ikke for Statens Serum Institut og § 3, stk. 2, § 4 og § 5, stk. 2, gælder ikke for Forsvarets Forskningstjeneste.

Stk. 4. De regler, der er udstedt i medfør af den hidtidige lov, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller ændres af regler udstedt i medfør af denne lov.

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslagets baggrund

Forskning og formidling af ny viden har afgørende betydning for det danske samfunds fortsatte økonomiske vækst. Dette fremhæver Det Økonomiske Råd i sin halvårslige analyse af dansk økonomi fra foråret 2003. En særlig udfordring de kommende år bliver derfor at skabe et styrket afkast af samfundets investeringer i forskning.

Dette lovforslag er en del af regeringens samlede videnpakke, der foruden en række særlige initiativer og dette lovforslag omfatter tre allerede vedtagne love: lov om universiteter, lov om forskningsrådgivning m.v. og lov om Danmarks Grundforskningsfond. Dette lovforslag og de tre nævnte love udgør de overordnede lovgivningsmæssige rammer for det offentlige danske forskningssystem. Endelig vil regeringen, som annonceret i regeringens vækststrategi fra maj 2002 *Vækst med vilje*, i forbindelse med regeringens udspil *Fra Tanke til Faktura* lægge op til ny lovgivning vedrørende nyttiggørelse af forskningsresultater.

På anmodning af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har Danmarks Forskningsråd særligt analyseret sektorforskningsområdet. I maj 2002 blev rådets rapport *Gennemgang af sektorforskningen* offentliggjort og efterfølgende sendt i bred høring.

Med henblik på en konkret opfølgning på de mange anbefalinger i rådets rapport har en tværministeriel arbejdsgruppe udarbejdet notatet *Målsætninger og principper for sektorforskningen i Danmark*.

Det er på den baggrund, at regeringen nu fremsætter forslag til en ny lov om sektorforskningsinstitutioner, der skal danne ramme for den fremtidige organisering af området.

I forlængelse af det omtalte tværministerielle arbejde har regeringen i forbindelse med FFL 04 foreslået, at den nuværende samarbejdskonstruktion Center for Skov og Landskab, der omfatter Institut for Økonomi, Skov og Landskab på Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL), Skovskolen og Forskningscentret for Skov og Landskab (sektorforskningsinstitution),

ved fusion etableres som Center for Skov, Landskab og Planlægning på KVL. Regeringen har ligeledes foreslået, at sektorforskningsinstitutionen Fødevarerøkonomisk Institut ved sammenlægning med Sektion for Økonomi og Læring ved KVL bliver til Center for Fødevarerøkonomi. Begge centre etableres med hjemmel i universitetsloven, og aftalerne herom er indgået med de berørte bestyrelser.

Den gældende lovs baggrund

Forslag L 56 (jf. Folketingets Forhandlinger 1995-96, 532, 2025, 2242) til lov om sektorforskningsinstitutioner blev vedtaget den 14. december 1995, jf. lov nr. 1076 af 20. december 1995.

Hensigten med den gældende lov har været via en række mindstekrav at styrke sektorforskningens kvalitet, at forøge institutionernes uafhængighed af den minister, under hvis område den pågældende institution henhører, samt at give institutionerne mulighed for selv at udøve forskningsledelse.

Loven har, siden den trådte i kraft, omfattet hovedparten af de statsinstitutioner, hvor forskning indgår som et hovedformål. Institutioner omfattet af lov om universiteter eller af lov om videregående kunstneriske uddannelser samt arkiver, museer og biblioteker under Kulturministeriets område har dog ikke været omfattet af den gældende lov.

Hidtil har ministeren for videnskab, teknologi og udvikling efter drøftelser med de enkelte ressortministre fastsat regler om, hvilke institutioner der skulle være omfattet af loven, og hvilke der af forskellige årsager skulle undtages fra en eller flere af lovens bestemmelser.

Følgende institutioner er på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse omfattet af loven (i parentes er angivet undtagelsesparagrafferne for de institutioner, som har undtagelser fra lovens bestemmelser): Arbejds miljøinstituttet, Kort- og Matrikelstyrelsen (undtaget fra §§ 2, 3, 4 og 6, stk.1), By og Byg – Statens Byggeforskningsinstitut, Center for Sprogteknologi, Dansk Rumforskningsinstitut, Forskningscenter Risø, Forsvarets Forskningstjeneste (undtaget fra §§ 2, 3, 4

F. t. l. om sektorforskningsinstitutioner

og -6, stk.1), Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks JordbrugsForskning, Fødevareøkonomisk Institut, Statens Skadedyrlaboratorium, Danmarks Veterinærinstitut (undtaget fra §§ 2, 3, 4 og 6, stk.1), Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS), Danmarks Miljøundersøgelser, Forskningscentret for Skov & Landskab, Socialforskningsinstituttet, Statens Institut for Folkesundhed, Fødevarerectoratet (undtaget fra §§ 2, 3, 4 og 6, stk.1), Statens Serum Institut (undtaget fra §§ 2, 3, 4 og 6, stk.1), Analyseinstitut for Forskning, John F. Kennedy Institut og Danmarks TransportForskning.

Det offentlige danske forskningssystem består i dag af flere væsentlige aktører:

- universiteter,
- arkiver, museer og biblioteker under Kulturministeriets område,
- hospitaler og sygehuse under amterne og Hovedstadens Sygehusfællesskab,
- sektorforskningsinstitutioner, som er omfattet af lov om sektorforskningsinstitutioner, herunder institutioner med undtagelsesparagraffer, og
- andre institutioner med betydelige offentligt finansierede forskningsaktiviteter, som ikke er omfattet af lov om sektorforskningsinstitutioner.

Visse forskningsinstitutioner er etableret som selv-ejende institutioner for at sikre en særlig selvstændig status.

Ud over den offentlige forskning foregår der i Danmark et betydeligt arbejde med forskning og udvikling i den private sektor. Blandt de private forskningsaktører er de Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter. Disse institutter udfører en række funktioner som en del af det samlede forsknings- og innovationssystem.

Lovforslagets hovedindhold

I det moderne vidensamfund er der behov for, at en lang række beslutninger træffes på et solidt forskningsfagligt grundlag, og her understøtter sektorforskningen beslutningerne på en række politikområder som sundhed, trafik, miljø etc.

I den forbindelse er det vigtigt, at den videnopbygning, der sker ved sektorforskningsinstitutionerne, bliver anvendt samfundsmæssigt effektivt ved, at der overføres teknologi og viden baseret på egen forskning til både uddannelsesaktiviteter og til erhvervslivet.

I *Målsætninger og principper for sektorforskningen i Danmark* er de ti tværgående principper for sektorforskningen formuleret og beskrevet.

Disse ti tværgående principper for sektorforskning har til formål at skabe et mere klart og ensartet grund-

lag for organiseringen af sektorforskningen frem for de mange undtagelser, som hidtil har karakteriseret området, jf. mulighederne i den gældende lov.

På denne baggrund fremsættes et lovforslag med nedenstående hovedindhold, som bygger på de 10 principper. For en uddybning henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

1. Sektorforskning skal være af høj kvalitet, uafhængig og troværdig (§§ 1,2, 4 og 6)

Det foreslås, at forskningen på sektorforskningsinstitutionerne i lighed med forskningen på universiteterne fortsat skal være indtil højeste internationale niveau.

Forskningen på sektorforskningsinstitutionerne skal gennemføres uafhængigt af det pågældende ressourceministerium. Med henblik på at styrke dette foreslås det, at institutionerne ledes af en bestyrelse, hvor bl.a. de udefrakommende medlemmer udpeges i deres personlige egenskab, og mindst en fjerdedel af bestyrelsesmedlemmerne skal være anerkendte forskere, jf. § 4.

Det foreslås derfor, at ressourceministeren således primært skal varetage sine interesser via vedtægten og resultatkontrakten med den enkelte institution.

Ressourceministerens ønske om opstilling af mål for institutionens virke og dermed fastsættelse af, hvilken resultatrapportering der skal finde sted i institutionens årsrapport, foreslås således gennemført ved en resultatkontrakt indgået mellem institutionens bestyrelse og ministeriet.

2. Sektorforskningen skal fokusere på kerneområder, dvs. medvirke til at sikre et velfunderet myndigheds- og rådgivningsberedskab samt den sektorrelevante videmudvikling i både det offentlige og i erhvervslivet (§ 2)

Det foreslås, at der indføres en egentlig formålsparagraf i lov om sektorforskningsinstitutioner med henblik på at definere sektorforskningen i forhold til universiteterne på den ene side og det private på den anden side.

3. Institutionernes forskning skal evalueres løbende og uafhængigt ud fra ensartede og anerkendte principper (§ 10)

Det foreslås, at der fremover skal gennemføres obligatoriske evalueringer af forsknings- og formidlingsopgaverne - normalt mindst hvert fjerde år, at der indføres en pligt til at sende evalueringerne til Det Strategiske Forskningsråd til udtalelse, og at der indføres handlepligt for den pågældende ressourceminister

med henblik på at sikre opfølgning på evalueringens anbefalinger.

4. Offentlige forskningsmidler ud over institutioners basisbevillinger skal som udgangspunkt fordeles i åben konkurrence (§ 7)

I henhold til lov om forskningsrådgivning m.v. vil sektorforskningsinstitutioner som hidtil have mulighed for at søge om midler i forskningsrådene i åben konkurrence med andre. Med det formål at sikre størst mulig kvalitet og konkurrence om forskningsmidler fra de enkelte ressortministerier tages der i lov om forskningsrådgivning m.v. initiativ til, at udmøntning af ressortministeriernes bevillinger til forskning fremover ligeledes skal basere sig på ensartede krav om kvalitet og konkurrence. Basisbevillingerne til forskning på universitets-, sektorforsknings- og andre institutioner tildeles uafhængigt af institutionens forskningskvalitet, mens alle øvrige statslige forskningsbevillinger udbydes i åben konkurrence og underkastes en fagkyndig bedømmelse i det nye forskningsrådsystem.

5. Sektorforskningens institutioner og forskningsområder må ikke komme under en kritisk masse med for små enheder (§§ 1 og 10)

Det foreslås, at Det Strategiske Forskningsråd, som fastlagt i lov om forskningsrådgivning m.v., høres i forbindelse med ressortministrenes eventuelle overvejelser om oprettelse af nye sektorforskningsinstitutioner, ved placering af forskningsaktiviteter og ved nedlæggelse af en eksisterende institution.

Endvidere får Det Strategiske Forskningsråd i forbindelse med retten til kommentering på de gennemførte evalueringer mulighed for at udtale sig om sektorforskningsinstitutioners forskning. Spørgsmål om en hensigtsmæssig afgrænsning af institutionens forskning vil kunne indgå heri.

Det skal bemærkes, at sektorforskningsinstitutionerne er karakteriserede ved forskellige videnskabelige discipliner, kerneområder og øvrige opgaver, herunder forskellige typer af myndighedsopgaver. Det er derfor uhensigtsmæssigt at definere en præcis minimumsstørrelse for institutioner. Hver institution må med udgangspunkt i institutionens kerneområder vurderes inden for den eller de videnskabelige discipliner, som institutionen arbejder med.

Det er på baggrund af en gennemgang af sektorforskningen foreslået i forbindelse med FFL 04, at tre mindre institutioner under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling indføres på universiteter for at fremtids sikre udviklingsmulighederne på de

pågældende institutioner. Efter forhandling mellem de berørte institutioner og relevante universiteter er Analyseinstituttet for Forskning blevet en del af Aarhus Universitet og Center for Sprogteknologi blevet en del af Københavns Universitet. Institut for Grænseregionsforskning er endvidere blevet en del af Syddansk Universitet. Disse fusioner af institutioner med universiteter er sket med hjemmel i universitetsloven.

6. Opgaver skal løses, hvor det sker bedst og billigst samt under hensyntagen til spørgsmålet om beredskab og sikkerhed (§ 1)

Inden oprettelse af nye institutioner foreslås, at ressortministeren via Det Strategiske Forskningsråd klarlægger de særlige forhold, som måtte tale for at placere forskningsopgaver uden for de allerede eksisterende forskningsmiljøer. Formålet er at sikre, at forskning udføres, hvor det er bedst og billigst og under hensyntagen til, hvor forskningsaktiviteterne mest hensigtsmæssigt kan udføres.

7. Sektorforskning skal være velbegrundet og må ikke virke konkurrenceforvridende (§§ 3 og 7)

Gennem forslaget om en præcis beskrivelse af institutionernes kerneområder samt kravet om, at der anvendes resultatkontrakter til regulering af forholdet mellem institution og ressortministerium, vil der blive øget offentlig gennemsigtighed i forhold til, hvilke opgaver den enkelte institution udfører.

Endvidere fremhæves det, at sektorforskningen skal overholde Finansministeriets regler på området, jf. bemærkningerne til § 7.

8. Sektorforskning må ikke have karakter af direkte erhvervsstøtte (§§ 7 og 9)

Det foreslås at fokusere sektorforskning på sektorrelevant videnudvikling med et bredt samfundsmæssigt sigte. Den viden, som sektorforskningsinstitutioner frembringer, kan således både understøtte det politiske system og opgaver i forbindelse med driften af den offentlige sektor eller erhvervssektorer, hvor særlige forhold taler herfor, fx grundet en særlig erhvervsstruktur eller behovet for kostbart udstyr.

Herudover foreslås, at sektorforskningsinstitutionernes forskningsresultater som hidtil skal offentliggøres. I de tilfælde, hvor forskning udført af sektorforskningsinstitutioner samfinansieres med erhvervsparter, skal resultaterne også offentliggøres. Dog kan der i forbindelse med udtagelse af patenter accepteres en tidsmæssig udskydelse af offentliggørelsen i denne forbindelse, jf. lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner.

Såfremt der er tale om rekvireret forskning dækket gennem reglerne om indtægtsdækket virksomhed eller tilsvarende regler, har kunden som hidtil mulighed for at modsætte sig offentliggørelse, fordi resultaterne i disse tilfælde er kundens ejendom.

9. Sektorforskningens kompetencer skal kanaliseres videre til de videregående uddannelser (§ 8)

Det foreslås, at sektorforskningsinstitutioner som hidtil deltager i forskeruddannelsen (ph.d.-uddannelse). Herudover har sektorforskningsinstitutioner i varierende grad medvirket i universitetsundervisning, bl.a. gennem vejledning af specialestuderende m.v.

Med henblik på at sikre en endnu bedre og øget udnyttelse og formidling af sektorforskningsinstitutioners særlige kompetencer foreslås, at sektorforskningsinstitutioner fremover skal forpligtes til at deltage i uddannelsesaktiviteter på de uddannelser, som er omfattet af universitetsloven, hvor institutionen besidder en særlig viden, og hvor det i øvrigt findes hensigtsmæssigt.

Det foreslås også, at ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte regler for, hvordan sektorforskningsinstitutioners kompetencer kan indgå i de uddannelser, som er omfattet af universitetsloven.

10. Der skal være den størst mulige mobilitet og videnudveksling mellem sektorforskningen, universiteterne og erhvervslivet (§§ 2, 8 og 12)

Forslaget indeholder en parallel til lov om universiteter, som giver institutionerne mulighed for dispensationer fra lovens bestemmelser vedr. de ledelsesmæssige forhold, hvis dette er en forudsætning for at kunne indgå organisatoriske samarbejder, herunder fx konsortiedannelse.

Konsortiedannelser skal styrke videnudvekslingen dels mellem sektorforskningsinstitutioner, dels mellem sektorforskningsinstitutioner og uddannelses- og forskningsinstitutioner.

Lovforslaget giver derudover som hidtil ministeren for videnskab, teknologi og udvikling hjemmel til at udforme regler om en videnskabelig stillingsstruktur. De eksisterende regler vil kunne revideres med henblik på at øge mobiliteten mellem de forskellige institutioner yderligere.

Lovforslaget vil være omfattet af lovovervågning.

Administrative og økonomiske konsekvenser for stat, amtskommuner og kommuner

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for stat, amtskommuner og kommuner i form af øgede udgifter, idet de foreslåede ændringer skønnes at være udgiftsneutrale. Sektorforskningsinstitutionernes uafhængighed bliver øget via ændringerne i bestyrelsens sammensætning.

Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Høring

Fortegnelse over hørte myndigheder m.v. er medtaget som bilag 1.

Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Større uafhængighed for sektorforskningsinstitutionerne	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

*Bemærkninger til de enkelte bestemmelser**Lovens anvendelsesområde**Til § 1*

Det foreslås, at det præciseres, at sektorforskningsinstitutioner skal have forskning som hovedformål. Dette er som i den gældende lov i § 1 en kvalitativ vurdering. Ved vurderingen lægges vægt på, at institutionens forskning skal have en afgørende eller grundlæggende betydning for institutionens virksomhed.

Lovforslaget omfatter ligesom den nuværende lov ikke videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner, arkiver, biblioteker, museer og lignende under Kulturministeriet. Ligeledes er universiteterne som hidtil ikke omfattet af loven.

Forslaget omfatter ligesom den nuværende lov statsinstitutioner, og det gør ingen forskel, om de er klassiske statsinstitutioner, eller om de bevillingsmæssigt er statsvirksomheder. Ressortministeren har det overordnede ansvar for den enkelte institution. Sektorforskningsinstitutioner skal derfor blandt andet overholde Finansministeriets udbuds- og indkøbscirkulærer. Bestyrelsen og dens formand samt direktøren er ansvarlig for overholdelsen af disse regler.

Selvejende institutioner foreslås som hidtil ikke omfattet, men i § 11 foreslås der mulighed for, at selvejende forskningsinstitutioner, som overvejende finansieres med offentlige midler, også vil kunne benytte betegnelsen sektorforskningsinstitution efter godkendelse af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling. En forudsætning herfor er, at institutionen forpligter sig til at følge lovforslagets krav til kvalitetssikring.

Forslaget i *stk. 2* er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 1, *stk. 2*. Ressortministeren foretager en vurdering af de institutioner, der hører under ministeriets område, og aftaler med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling, hvilke institutioner der skal omfattes af lov om sektorforskningsinstitutioner.

Forslagets *stk. 3* er en ny bestemmelse, hvori det foreslås, at ressortministeren, forinden der oprettes eller nedlægges en institution, skal høre Det Strategiske Forskningsråd, jf. lov om forskningsrådgivning m.v. En sammenlægning af sektorforskningsinstitutioner falder ikke ind under bestemmelsens høringspligt.

Formålet med høringen er at sikre, at forskning udføres, hvor det er bedst og billigst, og bestemmelsen sigter også på at tage højde for, at den enkelte institution har et volumen, som gør det muligt at drive forskning af høj kvalitet uafhængigt af ministeren. Forskningsaktiviteter ved en ny institution må således ikke komme under en vis minimumsstørrelse (ofte benævnt "kritisk masse") afhængig af de videnskabelige discipliner. Det Strategiske Forskningsråd kan i sin vurdering belyse, om det er sandsynligt, at andre forskningsinstitutioner eller universiteter kan udføre den ønskede opgave mere hensigtsmæssigt.

Forslaget er en videreførelse af den hidtidige praksis, hvorefter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling skulle høres. Det er imidlertid fundet mindre bureaukratisk, at spørgsmålet afklares i en direkte dialog mellem ressortministeren og Det Strategiske Forskningsråd frem for, at dialogen finder sted gennem Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Forslaget skal ses som en obligatorisk høring, medens det normalt vil være naturligt at høre en række in-

teressenter, inden en ny institution oprettes. Det skønnes dog, at den enkelte minister bedst selv vurderer, hvilke andre interessenter der skal høres i forbindelse med en oprettelse af en ny institution, idet kredsen af interessenter kan variere meget fra område til område.

Sektorforskningsinstitutioners formål

Til § 2

Sektorforskningsinstitutionens formål foreslås beskrevet, idet den gældende lov ikke indeholder en egentlig formålsbeskrivelse for sektorforskningsinstitutioner som samlet type af institutioner.

Forslaget om en egentlig formålsparagraf for sektorforskningsinstitutioner vil tydeliggøre arbejdsdelingen mellem de forskellige typer af offentlige forskningsinstitutioner, idet sektorforskningsområdet defineres i forhold til universiteterne og det private.

Sektorforskningsinstitutionens generelle formål er at drive forskning, hvorved typisk forstås relevant anvendelsesorienteret forskning og forskning med et strategisk sigte indtil højeste internationale kvalitetsniveau. Sektorforskningsinstitutionernes brugere kan både være Folketinget, regeringen, erhvervslivet og samfundet i bred betydning, og forskningen skal være relevant for sektoren.

Sektorforskningsinstitutionens formidlingsvirksomhed dækker også deltagelse i uddannelsesaktiviteter, jf. nedenfor, samt ligesom for universiteterne en aktiv udveksling af egen viden, kompetencer og teknologi til relevante interessenter i både den offentlige og den private sektor.

Sektorforskningsinstitutionerne kan inden for deres kerneområder varetage videntcenterfunktion i forhold til brugerne. Institutionerne kan herunder stå for vedligeholdelse og udvikling af nationale databanker m.v.

Ved rådgivning inden for institutionens kerneområder tænkes på den direkte politikrelaterede rådgivning i forhold til ressortministeren og andre offentlige myndigheder. Opgaven kan omfatte rådgivning i forbindelse med myndighedsudøvelse, lovarbejde, udformning af redegørelser og handlingsplaner m.v.

I stk. 2 fastslås, at sektorforskningsinstitutioner udfører deres forskning uafhængigt af ressortministeren.

Det betyder, at sektorforskningsinstitutionen har frihed til at vælge forskningsmetode og fremgangsmåde inden for institutionens kerneområder som fastlagt i vedtægt og resultatkontrakt. I resultatkontrakt og vedtægt kan der således fastlægges overordnede rammer og emnekredse for institutionens forskning, mens den konkrete udmøntning af, hvorledes forsk-

ningen tilrettelægges og gennemføres, sker uafhængigt af ressortministeren.

Ressortministeren har således ingen instruktionsbeføjelser i forhold til forskningens resultater, og ministeren kan ikke påbyde den enkelte institution at optage eller undlade en bestemt forskning. Institutionen har også frihed til at publicere og offentliggøre forskningens resultater, jf. dog bemærkning til § 9.

Sektorforskningsinstitutionens uafhængighed er afgørende for kvaliteten af institutionernes forskning og de forskningsmæssige resultater samt for, at institutionen kan bidrage til universiteternes uddannelse, jf. bemærkninger til § 8 med den krævede kvalitet i den forskningsbaserede undervisning.

Sektorforskningsinstitutioners varetagelse af andre opgaver end forskning, herunder myndighedsopgaver, udføres under ministerens ansvar og som konsekvens heraf under ministerens instruktionsbeføjelse.

Den foreslåede pligt til at værne om videnskabsetik svarer til den tilsvarende bestemmelse i lov om universiteter. Ved videnskabsetik tænkes både på forskningens redelighed og de spørgsmål, der varetages af de videnskabsetiske komitéer, Etisk Råd og Dyreetisk Råd. En række sektorforskningsinstitutioner arbejder inden for emnekredse som fx gen- og bioteknologi, hvor det er særligt vigtigt at holde sig videnskabsetikken for øje. En høj videnskabsetik er med til at underbygge sektorforskningsinstitutionernes troværdighed.

Endvidere kan nævnes lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner (forskerpatentloven), hvorefter en institution, hvor særlige etiske forhold gør sig gældende, kan acceptere, at en opfindelse ikke skal gøres til genstand for erhvervsmaessig udnyttelse. Endelig findes i patentloven og brugsmodelloven regler om etiske hensyn for, hvornår patenter kan meddeles, og brugsmodeller registreres.

Styrelsesbestemmelser

Til § 3

I stk. 1 foreslås det som hidtil, at der udarbejdes en vedtægt for den enkelte sektorforskningsinstitution. Det præciseres, at institutionens formålsparagraf skal rumme en beskrivelse af institutionens kerneområder med henblik på at synliggøre for omgivelserne, hvilken rolle den pågældende institution spiller.

Vedtægten regulerer i øvrigt institutionens funktion og ledelse. Det skal bemærkes, at sektorforskningsinstitutioner kan have opgaver ud over forskningen som fx myndighedsopgaver og andre driftsopgaver. Disse opgaver kan være reguleret i anden lovgivning. De

forskellige typer af myndighedsopgaver, som institutionen udfører, skal fremgå af institutionens vedtægt.

I *stk. 2* foreslås i lighed med i lov om universiteter, at bestyrelsen udarbejder forslag til de tidligere nævnte vedtægter for institutionen, som efter forudgående drøftelse skal godkendes af ressortministeren. Det foreslås, at ressortministeren skal sende vedtægterne i høring i Det Strategiske Forskningsråd, som vurderer, om kerneopgaverne, for så vidt angår det forskningsfaglige indhold, er hensigtsmæssigt placeret.

I *stk. 3* foreslås det, at ressortministeren bemyndiges til at bekendtgøre vedtægten, når det skønnes hensigtsmæssigt.

Til § 4

Som noget nyt foreslås:

- a) at mulighederne for at undtage en institution fra bestemmelserne om bestyrelser begrænses til de to enkelte institutioner, hvor der gælder helt særlige forhold, jf. § 14, stk. 3, mens der i den hidtil gældende lov har været en bestemmelse, som helt har undtaget et antal institutioner fra bestemmelserne om bestyrelser,
- b) at hele bestyrelsen skal være uafhængig af pågældende minister, og de udpeges i deres personlige egenskab, mens der hidtil har været mulighed for, at op mod halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne kunne være under direkte instruktionsbeføjelse fra den pågældende ressortminister.

Den foreslåede uafhængighed sikrer alene den forskningsmæssige uafhængighed af ressortministeren, mens institutionen som statsinstitution fortsat er forpligtet til at følge de generelle bevillingsforudsætninger og dispositionsbegrænsninger, fx reglerne i Finansministeriets Budgetvejledning, Vejledning om effektiv opgavevaretagelse i staten og de af finansministeren fastsatte eller aftalte regler om løn- og ansættelsesvilkår, herunder pensionsvilkår. Sektorforskningsinstitutionerne er således fortsat omfattet af ministeriernes strategier for arbejdet med kvalitet og effektivitet.

I *stk. 2* foreslås, at bestyrelsen godkender budget og regnskab for institutionen. Bestyrelsen skal i forbindelse med den overordnede strategiske ledelse af institutionen også fastlægge fordelingen af institutionens ressourcer og principperne for deres anvendelse, herunder også tilse at de opgaver, som institutionen varetager, sker på et ikke-konkurrenceforvridende grundlag. Bestemmelsen svarer til en tilsvarende bestemmelse i lov om universiteter.

I *stk. 3* foreslås det, at bestyrelsen er ansvarlig for det faglige niveau af den forskning, som udføres på institutionen.

Da mindst en fjerdedel af bestyrelsen er anerkendte forskere, har bestyrelsen den faglige baggrund for at sikre det forskningsfaglige niveau. Forskningsniveauet sikres via blandt andet vedtægt, generelle retningslinjer for institutionens langsigtede virksomhed og udvikling samt budget. Endvidere får bestyrelsen via de foretagne obligatoriske evalueringer en vurdering af kvaliteten af den udførte forskning, som kan danne baggrund for bestyrelsens fremtidige planer for institutionen.

Forslagets *stk. 4* bestemmer, at bestyrelsen skal indgå en resultatkontrakt med vedkommende minister. Der er karakteristisk for resultatkontrakter i staten:

- At der ikke er tale om kontrakter i juridisk forstand
- At kontraktens vilkår kan fraviges ensidigt af ministeren inden for de rammer, der gælder for ministerens instruktionsbeføjelser og tilsynsmyndighed i forhold til institutionen
- At de økonomiske forudsætninger for kontrakten kan ændres på de årlige finanslove.

I *stk. 5* foreslås, hvorledes bestyrelsen og dennes formand udpeges af ressortministeren. I den gældende lov om sektorforskningsinstitutioner er det bestemt, at formanden og bestyrelsens flertal skal være uafhængige af ressortministeren. Det foreslås nu, at hele bestyrelsen skal være uafhængig af ressortministeren, således at denne ikke har instruktionsbeføjelse i forhold til bestyrelsens medlemmer og dens formand. Det foreslås, at de bestyrelsesmedlemmer, som kommer udenfra, udpeges i deres personlige egenskab. Ved bestyrelsens sammensætning skal de generelle bestemmelser om habilitet iagttages.

Medlemmer af bestyrelsen, som repræsenterer institutionens medarbejdere, er ikke underlagt ministerens instruktion, da normalt kun direktøren har instruktionsbeføjelser i forhold til medarbejderne, jf. § 5.

Det foreslås i *stk. 6*, at formanden skal have ledelseserfaring for hermed at øge bestyrelsens professionalisering. Der skal desuden lægges vægt på, at formanden har indsigt i forskning.

Forslaget i *stk. 7* bestemmer uændret, at der i bestyrelsen skal indgå bestyrelsesmedlemmer, som har videnskabelige kvalifikationer som anerkendte forskere. Ved anerkendt forsker forstås en person, der i en årrække på videnskabeligt plan aktivt har beskæftiget sig med forskning, og som er på mindst lektor- eller

seniorforskerniveau, jf. § 2, nr. 1, i lov om forskningsrådgivning m.v.

Endvidere foreslås, at Det Strategiske Forskningsråd fremover indstiller de udefrakommende bestyrelsesmedlemmer med videnskabelige kvalifikationer. Forslaget er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 3, stk. 3, hvoraf det fremgår, at ministeren for videnskab, teknologi og udvikling indstiller disse bestyrelsesmedlemmer. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har ifølge hidtidig praksis anmodet forskningsrådene om en faglig udtalelse, før medlemmerne blev indstillet. Det er fundet mere enkelt og ubureaukratisk, at den pågældende minister får indstillingen direkte fra Det Strategiske Forskningsråd.

I *stk. 8* videreføres den gældende bestemmelse i § 3, stk. 4, om, at medarbejderne skal vælge bestyrelsesmedlemmer af deres midte. Det nøjagtige antal medarbejderrepræsentanter fastlægges i institutionens vedtægt og bør afpasses efter institutionens størrelse. I vedtægterne fastlægges tillige regler for valg af medarbejdernes bestyrelsesrepræsentanter.

Forslaget i *stk. 9* er nyt, og det foreslås, at bestyrelsens medlemmer – ligesom på universiteterne – tilsammen skal kunne bidrage til at sikre institutionens strategiske virke inden for dens kerneområder med deres erfaring og indsigt i forskning, sektorrelevant videnudvikling, formidling, rådgivning, myndighedsopgaver samt driftsopgaver i forbindelse med de nævnte opgaver.

Ved udpegning af bestyrelsesmedlemmer skal bestemmelserne i lov om ligestilling af kvinder og mænd følges.

I *stk. 10* foreslås, at repræsentanter fra vedkommende ministerium kan deltage i bestyrelsens møder med henblik på at sikre dialog og erfaringsudveksling mellem sektorforskningsinstitutionens bestyrelsesmedlemmer og vedkommende ministerium.

Til § 5

Forslaget i *stk. 1* er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 4, stk. 1, og fastslår, at institutionens ledelse består af en direktør som øverste dagligt ansvarlige. Hvis institutionen ønsker en vicedirektør eller en direktion bestående af flere medlemmer, ansættes disse af bestyrelsen efter indstilling fra direktøren. Ansættelse af institutionens videnskabelige personale og teknisk-administrative medarbejdere foretages af direktøren, hvilket understreger institutionens uafhængighed af ministeren i faglige spørgsmål.

Ministeren har således alene personalebeføjelser over for direktøren og eventuelle tjenestemandsansatte medarbejdere.

I *stk. 2* er bestemmelsen i den gældende lovs § 4, stk. 2, videreført.

Forslaget i *stk. 3* er en videreførelse af en bemyndigelse i § 4, stk. 3, i den gældende lov. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har udstedt en bekendtgørelse herom. De fastsatte regler forventes ændret med henblik på at sikre, at ledelsen også vil kunne lægge vægt på undervisnings- og formidlingskvalifikationer, når der rekrutteres videnskabelige medarbejdere, jf. bemærkningerne til § 8.

Opgaver

Til § 6

Det foreslås, som det allerede kendes fra flere institutioner, at bestyrelsen og ressortministeren skal indgå en resultatkontrakt.

Resultatkontraktens indhold fastlægges i åben drøftelse mellem bestyrelsen og ministeren og godkendes af begge parter, jf. også § 4, stk. 4.

Resultatkontrakten er et styringsredskab for ressortministeren til at opstille mål og resultatkrav for institutionens virke. Resultatkontrakten gør det muligt løbende at tilpasse institutionens opgaver til de samfundsmæssige behov. Resultatkontrakten skal regulere, hvilke ydelser institutionen skal levere til ressortministeren og institutionens omgivelser.

Vedkommende minister har via resultatkontrakten mulighed for, at sektorforskningsinstitutionens hovedformål følges op ved fastlæggelse af mission, vision, mål og resultatkrav og derved at sikre, at institutionens kerneområder er centrum for institutionens arbejde.

I det omfang kontraktparterne skønner det hensigtsmæssigt, bør anbefalingerne i Finansministeriets seneste vejledning om mål og resultatstyring ligge til grund for udformningen af resultatkontrakten.

Til § 7

Bestemmelsen viderefører principperne i § 8 i den gældende lov, således at det fortsat er muligt for institutionen at deltage i forskningsprogrammer, der udbydes nationalt såvel som internationalt, herunder EU-programmer.

I *stk. 1* tænkes primært på tilskud til forskningsvirksomhed finansieret af andre ministerier, mens der i *stk. 2* er hjemmel til at modtage gaver inden for Budgetvejledningens regler herom.

I *stk. 3* tænkes fx på tilskudsfinansieret forskning som indtægtsdækket virksomhed uden statstilskud og rekvirerede opgaver i øvrigt. Sektorforskningsinstitutioner skal overholde Finansministeriets udbuds- og indkøbscirkulærer samt regler for ikke-konkurrenceforvridende virksomhed.

Til § 8

Forslaget i *stk. 1* er en videreførelse af § 7 i den gældende lov.

I *stk. 2* foreslås det som noget nyt, at der indføres en pligt for sektorforskningsinstitutionerne til at medvirke i uddannelsesaktiviteter på de universitetsuddannelser, hvor institutionen besidder en særlig viden, som er relevant for uddannelsen. Begrebet "særlig viden" sigter til, at pligten til at deltage i uddannelsen er begrænset til de områder, hvor institutionen har en unik viden, som bør nyttiggøres i en universitetsuddannelse. Institutionerne skal således ikke undervise i standardfag, men alene undervise på områder, hvor de har en viden, som man ikke har andre steder.

Det foreslås i *stk. 3*, at ministeren for videnskab, teknologi og udvikling gives en bemyndigelse til at regulere rammerne for sektorforskningsinstitutionernes deltagelse i universitetsuddannelserne nærmere i en bekendtgørelse.

Til § 9

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 9.

Samfundsmæssige hensyn omfatter både etiske hensyn samt hensyn til mulighederne for at udnytte forskningsresultaterne kommercielt, jf. lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner.

Offentliggørelse kan også undlades af andre hensyn, fx offentlige økonomiske interesser eller rigets stilling i mellemfolkelige anliggender.

Begrænsningen i pligten og friheden til at offentliggøre forskningsresultater, som er opnået ved forskning for rekvirenter, skyldes, at rekvirenten ejer forskningsresultatet.

Til § 10

Det foreslås, at evalueringer bliver obligatoriske. Institutionernes forskning og formidling skal evalueres løbende og uafhængigt ud fra ensartede og anerkendte principper. Evalueringer skal være jævnlige tilbagevendende, og det foreslås derfor, at evalueringerne normalt gennemføres hvert fjerde år. Hvis der er sket større ændringer i en institutions vedtægter, resultatkontrakt eller i direktionen i institutionen, kan det være hensigtsmæssigt at udskyde en evaluering el-

ler holde den på et tidligere tidspunkt. Der er således åbnet mulighed for evt. midtvejsevaluering.

Evalueringerne kan også opdeles således, at kun bestemte opgaveområder på sektorforskningsinstitutionen evalueres på et givet tidspunkt. Vedkommende minister kan også vælge at lade andre af institutionens opgaver evaluere.

I *stk. 2* er der et forslag om, at evalueringerne skal sendes til Det Strategiske Forskningsråd til udtalelse, således at der bliver lejlighed til at kommentere evalueringen og placere institutionens forskningsaktiviteter i en større kontekst.

I *stk. 3* foreslås indført en forpligtelse for vedkommende minister til at følge op på evalueringen med henblik på fortsat at sikre forskningens kvalitet og sammenhæng med institutionens kerneområder. Da evalueringen i sin form ikke er eksakt, herunder kan indeholde anbefalinger, der delvis peger i forskellig retning, forudsættes det, at ressortministeren forholder sig til kritikken og følger op herpå i en dialog med bestyrelsen.

I *stk. 4* foreslås det, at den nuværende bemyndigelse til ministeren for videnskab, teknologi og udvikling til at fastsætte generelle regler for evalueringer oprettholdes. Reglerne vil regulere, hvorledes evalueringerne skal gennemføres, og hvilke metoder der skal benyttes, for så vidt angår evalueringen af institutionens forsknings- og formidlingsvirksomhed. De detaljerede bestemmelser om gennemførelse af konkrete evalueringer skal fremgå af resultatkontrakten.

Forskellige bestemmelser

Til § 11

Som anført i lovforslaget vil loven som hidtil kun gælde for statsinstitutioner. Imidlertid har nogle selvejende forskningsinstitutioner, overvejende finansieret med offentlige midler, under den nuværende lov udtrykt interesse for at kunne benytte betegnelsen sektorforskningsinstitution og være omfattet af den kvalitets sikring, der ligger heri. Tilsvarende omfatter det nuværende samarbejdsorgan for sektorforskningsinstitutioner – Sektorforskningens Direktørkollegium – også sådanne selvejende institutioner.

Det foreslås derfor, at ministeren for videnskab, teknologi og udvikling bemyndiges til at godkende, at sådanne selvejende institutioner kan anvende betegnelsen sektorforskningsinstitution. Institutionen får ikke hermed kompetence til at udøve myndighedsopgaver. Godkendelsen vil være betinget af, at den pågældende institutions bestyrelse forpligter sig til at følge lovens kvalitative bestemmelser, og at bestyrel-

sen etablerer et gennemsigtigt kvalitetssikringssystem, sådan at der er offentlig indseende med, at institutionen også overholder de kvalitative bestemmelser i loven. Den konkrete godkendelse gives af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling efter høring af Det Strategiske Forskningsråd.

Godkendelsesordningen vil kun kunne finde anvendelse på selvejende institutioner, hvis det offentlige tilskud forventes vedvarende at dække halvdelen eller mere af institutionens ordinære drift. Institutionens skal have forskning som sit hovedformål, jf. dette forslags § 1, stk. 1.

Til § 12

Forslaget giver mulighed for at dispensere fra forslagens bestemmelser om institutionens ledelse, hvis det er nødvendigt for, at sektorforskningsinstitutioner kan deltage i organisatoriske samarbejder i form af særlige forskningscentre eller konsortier med andre sektorforskningsinstitutioner, universiteter eller uddannelses- og forskningsinstitutioner. I lov om universiteter er der etableret en tilsvarende mulighed for, at universiteter kan undtages fra visse bestemmelser i universitetsloven i forbindelse med tilsvarende samarbejder og ved sammenlægning af institutioner.

Vedkommende minister gives en bemyndigelse til at udnytte denne bestemmelse nærmere efter drøftelse med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Til § 13

Den foreslåede bestemmelsen giver ressortministeren bemyndigelse til at beslutte, at institutionens afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren. Dette følger den almindelige administrative udvikling, hvor adgang til at indbringe enkeltsager for ministeren begrænses i den relevante lovgivning. Udnyttelse af hjemlen skal ske med den fornødne respekt for borgernes og virksomheders retssikkerhed.

Ikrafttræden m.v.

Til § 14

Loven træder i kraft den 1. januar 2005.

Lovens ikrafttrædelsestidspunkt er fastlagt således, at der er den nødvendige tid til at nedsætte en bestyrelse.

Hvor der allerede er nedsat en bestyrelse, er det naturligt, at denne kommer med et udspil til vedtægter, men hvis der ikke er nedsat en bestyrelse, kan institutionens ledelse udarbejde et forslag til vedtægter, der godkendes af ressortministeren.

Bestyrelsesmedlemmer er ikke ansat, og de almindelige regler om varsling finder derfor ikke anvendelse. Der vil heller ikke efter almindelige retsgrundsætninger skulle bruges varsel i forbindelse med hvervets ophør, da hvervet ikke har lagt beslag på bestyrelsesmedlemmets arbejdskraft i betydeligt omfang.

I *stk. 3* foreslås det, at Statens Serum Institut og Forsvarets Forskningstjeneste undtages fra visse bestemmelser.

Statens Serum Institut, der er organiseret som statsvirksomhed, er efter lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v. (lovbekendtgørelse nr. 790 af 10. september 2002, som ændret ved lov nr. 428 af 10. juni 2003) landets centrallaboratorium, for så vidt angår human bakteriologi, virologi og serologi. Institutet udfører undersøgelser for bl.a. sygehuse og praktiserende læger samt fremstiller og fremskaffer vacciner, sera og plasmaprodukter m.v. Desuden skal instituttet drive forskning samt rådgive og udføre kontrol- og referencefunktioner på områder, der vedrører instituttets opgaver.

Statens Serum Institut er i dag en sektorforskningsinstitution, men er efter gældende regler undtaget visse bestemmelser i lov om sektorforskningsinstitutioner.

Statens Serum Instituts opgaveportefølje indebærer, at instituttet på en række grundlæggende punkter adskiller sig fra øvrige sektorforskningsinstitutioner. Hovedparten af instituttets omsætning hidrører således fra egentlige forretningsmæssige aktiviteter. Midlerne til sektorforskningsopgaverne på Statens Serum Institut udgjorde i 2002 alene ca. 3 % af instituttets samlede omsætning.

Statens Serum Instituts særlige stilling og opgaveportefølje indebærer, at der fortsat er behov for en særlig ramme for reguleringen af Statens Serum Institut som sektorforskningsinstitution. Denne ramme skal både sikre, at Statens Serum Instituts sektorforskningsvirksomhed lever op til de overordnede målsætninger for sektorforskningen i Danmark og samtidig tage hensyn til instituttets samlede virksomhed, herunder behovet for en ledelse med indsigt i instituttets produktionsaktiviteter og smitteberedskabet generelt.

Forsvarets Forskningstjeneste (FOFT) har et arbejdsfelt med tætte internationale samarbejder om sager, der kan indeholde følsomt materiale med relation til national og international sikkerhed. Dette bevirker, at FOFT efter gældende regler er undtaget fra visse bestemmelser i lov om sektorforskningsinstitutioner. Det foreslås, at disse undtagelser videreføres af sikkerhedsmæssige grunde samt af hensyn til de særlige, tillidsbaserede samarbejdsrelationer i national og in-

ternational forsvarsrelateret forskning. FOFTs forskningsmæssige kvalitet tilsikres via de øvrige bestemmelser i lovforslaget og via Forsvarets Forskningsudvalg, som er sammensat af såvel militært personel som civile forskere.

Til § 15

Forslaget skal ikke gælde for Færøerne og Grønland, da der ikke er statslige sektorforskningsinstitutioner, som har hjemsted i disse dele af riget.

Bilag 1**Høringsliste vedrørende udkast til forslag til lov om sektorforskningsinstitutioner****Ministerier:**

Beskæftigelsesministeriet
 Finansministeriet
 Forsvarsministeriet
 Indenrigs- og Sundhedsministeriet
 Integrationsministeriet
 Justitsministeriet
 Kirkeministeriet
 Kulturministeriet
 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
 Miljøministeriet
 Skatteministeriet
 Socialministeriet
 Statsministeriet
 Trafikministeriet
 Udenrigsministeriet
 Undervisningsministeriet
 Økonomi- og Erhvervsministeriet

Amter:

Bornholms Amt
 Frederiksborg Amt
 Fyns Amt
 Københavns Amt
 Nordjyllands Amt
 Ribe Amt
 Ringkøbing Amt
 Roskilde Amt
 Storstrøms Amt
 Sønderjyllands Amt
 Vejle Amt
 Vestsjællands Amt
 Viborg Amt
 Århus Amt

Andre offentlige myndigheder og institutioner

Grønlands Hjemmestyre
 Færøernes Landsstyre

Universiteter

Aalborg Universitet
 Aarhus Universitet
 Danmarks Farmaceutiske Højskole
 Danmarks Pædagogiske Universitet

Danmarks Tekniske Universitet
 Handelshøjskolen i København
 Handelshøjskolen i Århus
 Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole
 Københavns Universitet
 Roskilde Universitetscenter
 Syddansk Universitet

Sektorforskningsinstitutioner

Analyseinstitut for Forskning
 Arbejds miljøinstituttet
 Center for Sprogteknologi
 Danmarks Fiskeriundersøgelser
 Danmarks JordbrugsForskning
 Danmarks Miljøundersøgelser
 Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse
 Danmarks TransportForskning
 Dansk Rumforskningsinstitut
 Forskningscenter Risø
 Forskningscentret for Skov & Landskab
 Forsvarets Forskningstjeneste
 Fødevaredirektoratet
 John F. Kennedy Instituttet
 Kort- og Matrikelstyrelsen
 Socialforskningsinstituttet
 By & Byg - Statens Byggeforskningsinstitut
 Statens Institut for Folkesundhed
 Fødevarerøkonomisk Institut
 Statens Serum Institut
 Statens Skadedyrlaboratorium
 Danmarks Veterinærinstitut

Andre forskningsinstitutioner

Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut
 DSI - Dansk Sygehusinstitut
 Dansk Bilharziose Laboratorium
 Center for Regional- og Turismeforskning
 Danida Frøskovcenter
 Danmarks Meteorologiske Institut
 Dansk Polarcenter
 Frøpatologisk Institut
 Institut for Grænseregionsforskning
 Institut for Miljøvurdering
 IT-Højskolen i København

IT-Vest

Kunstakademiet
Nationalmuseet
Rigsarkivet
Statsbiblioteket Aarhus
Danmarks Designskole
Den Danske Filmskole

Råd, fonde m.v.

Akademiet for de Tekniske Videnskaber
Danmarks Grundforskningsfond
Det Økonomiske Råd
Danmarks Erhvervsråd
Danmarks Forskningsråd
Forskningsforum
Forskeruddannelsesrådet
Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
Rådet for Teknologi og Innovation
Teknologirådet
VækstFonden
Carlsberg Fondet
Apotekerforeningen
Kræftens Bekæmpelse
Veluxfonden
Lundbeck Fonden
Rockwool Fonden
Novo Nordisk Fonden

Organisationer m.v.

Akademikernes Centralorganisation
Dansk Magisterforening
Ingeniørforeningen i Danmark
Dansk Jurist – og Økonomforbund
Den Almindelige Danske Lægeforening
Dansk Magisterforening
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
CO-industri
Dansk Arbejdsgiverforening
Dansk Handel & Service
Dansk Industri
Danske Studerendes Fællesråd
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Hovedstadens Sygehusfællesskab
GTS
IT-Brancheorganisationen
ITEK – Branchefællesskab for IT-, tele-, elektronik-, og kommunikationsvirksomheder
Fødevarerindustrien
Byggematerialeindustrien
KL
Landbrugsrådet
Landsorganisationen i Danmark
Lands sammenslutningen af Moderate Studenter
LIF – Lægemedelindustriforeningen
Det Ethiske Råd
Ph.d-nettet
Rektorkollegiet
Sektorforskningens Direktørkollegium

Til lovforslag nr. L 19. Skriftlig fremsættelse (8. oktober 2003)

Minister for videnskab, teknologi og udvikling (Helge Sander):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om sektorforskningsinstitutioner.

(Lovforslag nr. L 19).

Lov om sektorforskningsinstitutioner blev vedtaget den 14. december 1995. Hensigten med denne lov var via en række mindstekrav at styrke sektorforskningens kvalitet og sikre institutionernes uafhængighed.

Med det lovforslag som nu fremsættes øges sektorforskningsinstitutionernes uafhængighed. Samtlige medlemmer af bestyrelsen og bestyrelsesformanden skal fremover være uafhængige af sektorforskningsinstitutionens ressortministerium, og mindst en fjerdedel af bestyrelsesmedlemmerne skal være anerkendte forskere.

Det er hensigten med forslaget at definere sektorforskningens rolle i forhold til universiteterne på den ene side og det private på den anden side. Derfor indføres der med lovforslaget en egentlig formålsparagraf.

Lov om sektorforskningsinstitutioner er en del af en samlet videnpakke, der også omfatter tre allerede vedtagne love: lov om universiteter, lov om forskningsrådgivning m.v. og lov om Danmarks Grundforskningsfond. Med disse love har

vi fået en samlet lovgivningsmæssig ramme for det offentlige danske forskningssystem.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til en reform af det forskningsrådgivende system. Der blev i oktober 2002 indgået aftale med alle folketingets partier herom. Konkret foreslås det, at Det Strategiske Forskningsråd skal spille en rolle i forhold til sektorforskningen. Rådet skal høres om udformning af institutionernes vedtægter og modtage institutionernes evalueringer til udtalelse. Fremover gøres evalueringerne obligatoriske hvert fjerde år.

Som en del af forskningsrådsreformen er princippet om åben konkurrence om de offentlige forskningsmidler, udover basisbevillingerne til de enkelte institutioner, blevet sikret. Det Strategiske Forskningsråd vil derfor også skulle medvirke til sikring af konkurrencen om programmidler m.v. inden for områder, hvor sektorforskningen virker.

Med henblik på at sikre en endnu bedre og øget udnyttelse af sektorforskningens særlige kompetencer foreslås det, at institutionerne fremover skal forpligtes til at deltage i universitetsuddannelserne, hvor sektorforskningsinstitutionen besidder en særlig viden, og hvor det i øvrigt findes hensigtsmæssigt.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig hermed at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.